

Home / Dosje / Filmski Plakat U Hrvatskoj – Doba Prije Trailera (2.) Era Partizana Na Filmskim Plakatima

DOSJE / 01/10/2025

Filmski plakat u Hrvatskoj – doba prije trailera (2.) Era partizana na filmskim plakatima

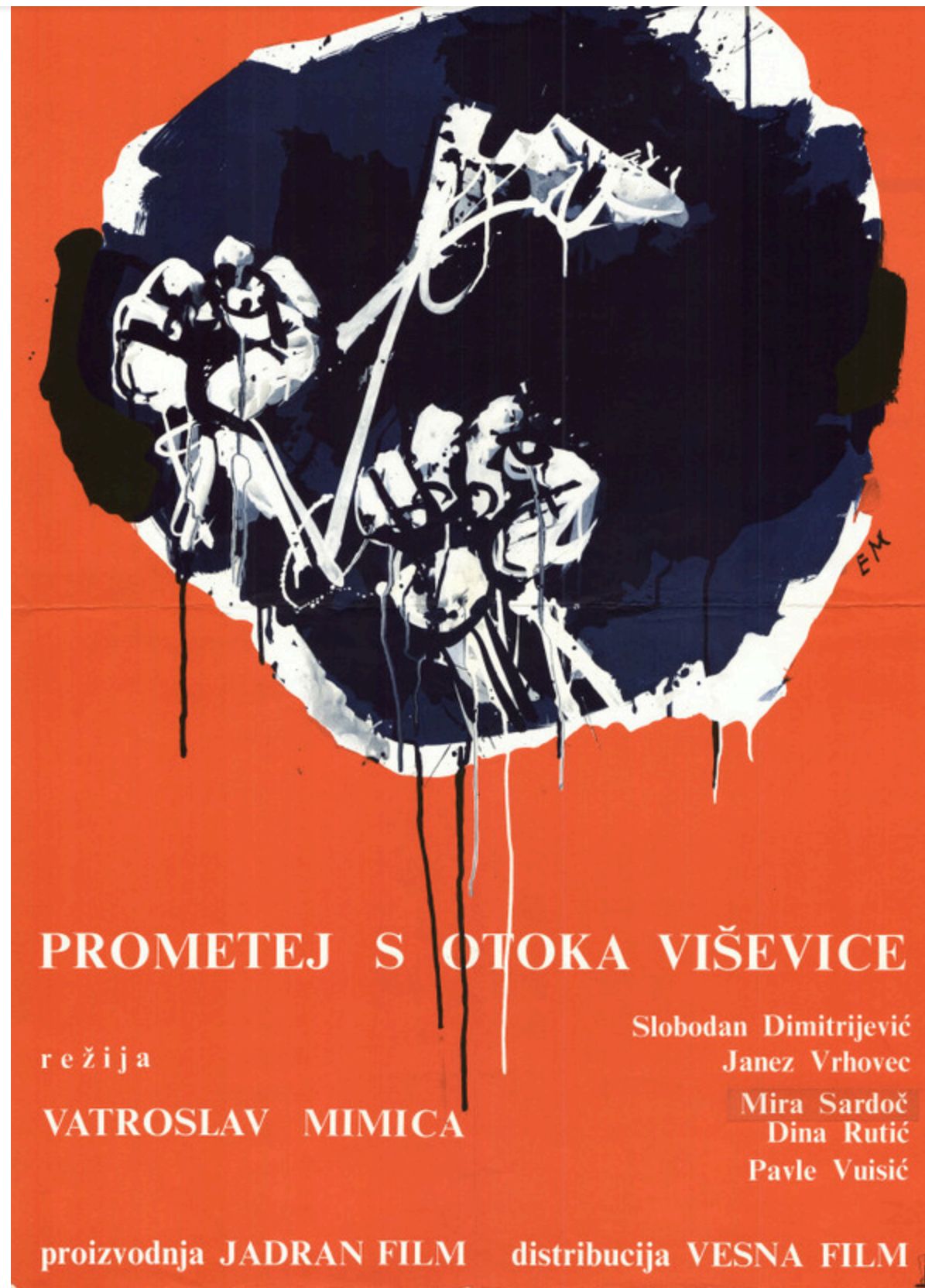
Nakon Drugog svjetskog rata snimaju se partizanski filmovi za koje plakate među ostalima oblikuju Edo Murtić i Andrija Maurović, a kako je to doba sovjetskih filmova na repertoaru jugoslavenskih kina, obojica su umjetnika napravila poneki plakat i za uvozne filmove

Piše: Nives Matijević

titovkama na glavi.

U Beogradu je 1945. godine osnovan Avala film koji je proizveo i prvi cjelovečernji samostalno producirani poslijeratni film 'Slavica' 1947. godine redatelja **Vjekoslava Afrića**. U Zagrebu se 1946. osniva Jadran film koji je svoj prvi film 'Živjeće ovaj narod' redatelja **Nikole Popovića** prema scenariju **Branka Ćopića** proizveo 1947. godine.

Riječ je tzv. 'filmu-freski', panoramskom prikazu narodnog ustanka, s mnoštvom likova i revolucionarnim patosom, stoji u opisu filma. Radnja se zbiva u Bosni u podgrmečkoj oblasti gdje izbija ustanak protiv ustaša i Nijemaca. Kroz priču o mladoj srčanoj seoskoj djevojci srpske nacionalnosti Jagodi koja se zaljubljuje se u partizanskog komesara, Hrvata Ivana, stručnjaka za miniranje željezničkih pruga, promovira se ideja bratstva i jedinstva, a sve to popraćeno je partizanskim pjesmama i plesovima.

Murtićevi plakati za partizanske i sovjetske filmove

Plakat za film oblikovao je **Edo Murtić** koji je i sam od 1944. bio sudionik NOB-a, a u to doba radio je plakate i grafike te opremao knjige. Primjerak ovog plakata čuva se u fundusu Hrvatskog povijesnog muzeja Zagrebu. U crveno-bijelo-plavo ilustrirani dio plakata ukomponirane su fotografije

kina: 'Četiri srca' (1945.), 'Mi iz Kronštata' (1946.), 'Tajanstveno ostrvo' (1948.) snimljen po djelu **Julesa Vernea**, te plakata za sovjetsku bajku iz 1945. godine 'Kaščeј besmrtni' redatelja specijaliziranog za ekranizaciju bajki, **Aleksandra Arturoviča Rou** (1906.-1973.), primjerak kojeg se nalazi u fondusu Nacionalne i sveučilišne knjižnice (NSK).

Murtić je također autor plakata za film Prometeј s otoka Viševice **Vatroslava Mimice** iz 1964. godine, u produkciji Jadran filma, u kojem sredovječni zagrebački direktor Mate Bakula odlazi na rodni tok Viševicu na otkrivanje spomen ploče partizanima toga kraja i prisjeća se vlastite partizanske mladosti, te svojih nastojanja da dovede struju na otok koja mještani nisu razumjeli.

Smatra se da je to prvi hrvatski igrani film radikalno modernističke poetike, a Murtić ga je predstavio apstraktnom kompozicijom u tri boje – na crvenoj podlozi iz crno bijelih stisnutih šaka vise kablovi... Primjerak plakata za ovaj film nalazi se u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu.

Za najskuplji ikad snimljen jugoslavenski film Bitka na Neretvi iz 1969. godine postoje brojne varijante plakata, od kojih je naravno najpoznatiji i najskuplji onaj koji je napravio **Pablo Picasso**, a jedna od verzija pripisuje se i Murtiću.

maurovicevi partizanski plakati

Godine 1949. redatelj **Vjekoslav Afrić** je snimio film 'Barba Žvane', o hrabrom istarskom seljaku koji tjera stoku iz Istre gladnim partizanima u Gorski Kotar i priključi im se, a na kraju rata na čelu kolone partizana vraća se u Istru. Plakat za ovaj film oblikovao je za Ozehuž (Oglasni zavod Hrvatske) ilustrator, slikar i crtač stripova **Andrija Maurović** (1901.-1981.), a tiskan je u štamparskom zavodu Ognjen Prica, ranije Rožankowski i drug. (Maurović je kao ljevičarski orijentiran od 1942. surađivao s antifašističkim pokretom, a u rujnu 1944. odlazi u partizane.)

Na plakatu je brkati Barba Žvane, (glumi ga **Dragomir Felba** (1921.-2006.)) s partizanskom kapom na glavi i puškom na ramenu, a ispred njega opet figura brkatog starca koji tjera stoku. Godine 1955. Maurović je napravio plakat za partizanski film – Šolaja **Vojislava Nanovića**.

Šolaja je film o šumarskom radniku **Simi Simeli Šolaji** (1906.-1942.) koji nije bio komunist, ali je postao vođa seljačkog ustanka protiv NDH u Bosanskoj Krajini, kojeg su vrbovali i partizani i Talijani i četnici, ali se na kraju priklonio partizanima. O njemu su pjevali:

Maurović je autor plakata i za partizanski film Konjuh planinom **Fadila Hadžića** 1966. godine. Film je snimljen na osnovu partizanske pjesme 'Konjuh planinom', koja govori o pogibiji mladog partizanskog borca husinskog rudara **Peje Markovića** iz Tuzle na planini Konjuh. U sredini crveno-

'Hajdučka vremena' (1977.) **Vladimira Tadeja**, pustolovno-dječji film koji se događa 1920.-tih godina podno Grmeča u kojem dobri hajduci otimaju žandarima hranu i stoku koju su ovi oteli od seljaka i vraćaju je prijašnjim vlasnicima, ali se usput neki junaci filma pridruže hajducima. Među ranijim Maurovićevim radovima je i plakat za sovjetski film 'Doktor Kaljužny', koji je nakon rata prikazivao u jugoslavenskim kinima.

Linkovi na [prvi](#), [treći](#), [četvrti](#) i [peti](#) nastavak serijala

Novinarski projekt 'Filmski plakat u Hrvatskoj – doba prije trailera' realiziran je u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije (AEM)

